

NYIREGYHÁZA.

SZABOLCSMEGYE ÉS NYIREGYHÁZA VÁROS ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ
VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer: vasárnapon.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre . . . 5 frt. | Negyed évre . . . 1 frt 25 kr.
Fél évre . . . 2 „ 50 kr | Egyes szám . . . „ 6 „

Előfizetési pénzek s minden közlemény: **n. kállói-utca 1040. szám alatt** — a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Név, vagy bémentetlenül küldött kéziratok nem vétetnek figyelembe.
Kéziratok nem adának vissza.

Hirdetési díj:
Három hasábos petit-sor egyeztetett hirdetésül 6. szíriül 4 kr.

Nagy terjedelmű s többször hirdetendő alku szerinti s a legjutányosabban felvételnek.
Bélyegdíj minden beiktatásért külön 30 kr.
Nyilvántartási közlemények minden három hasábos petit sorát 20 kr. díj vétetik.

Egy tekintet a takarékpénztárak szin-falai közé.

A takarékpénztárak üdvös és áldásos voltát lehetetlen kétségbe vonni. Több évtizedes tapasztalás igazolja azok létjogosultságát és jóságát.

A takarékpénztárakat a takarékoság teremtette. Innét származott neve is. Az első takarékpénztárt Tottenhamban egy nő állította fel, Priscilla Wakefield. Nem sokára ezután e nőnek fia Ujzealandban állította fel a második takarékpénztárt. Bár ez intézetek közhasznúsága majd egy század óta ismeretes; legszebben azonban legelőször Németországban kezdett felvirulni.

A nagyobb takarékpénztárak Hamburgban, Aldenburgban, Kielben, Göttingában és Altonában keletkeztek jelen századunk első felében.

A takarékpénztárak további fejlődését, különösen azoknak hitelintézetekké lett átalakítását, az élelmes angoloknak köszönhetni. Angliában az első takarékpénztár 1798-ban állítottott fel, mit azután a többi európai nemzetek is nagy buzgalommal követték.

Az angolországi takarékpénztárak szaporodását nagy mérvben elősegíté, a parlamentnek 1817-dik évi júliushó 12-dikén hozott azon roppant horderejű határozata, mely mindazok pénzét, akik az első évben 100 font sterling téteményeztek le valamelyik takarékpénztárnál, a „Londoni bank” által is biztosította. E tapintatos és becsületes intézkedés azt eredményezte, hogy már 1834-ben Angolország 385 takarékpénztárt mutatott fel, a skóciaiakat és irlandiakat ide nem értve, hol rövid idő alatt szintén sok keletkezett.

Franciaországban 1818-ban fogtak a takarékpénztár alapításhoz, de lassan fejlődhetett, mert a kormány, nehogy a nép fillérei a lotteriától elvonassanak, akadályokat gördített útjába. A júliusi forradalom azonban a takarékpénztáraknak is nagy lendületet adott, annyira, hogy 1838-ban már ott is 250 takarékpénztár működött.

Németországban szintén 1818 óta keletkeztek ez intézetek: Berlinben és Stuttgárban azonban már ekkor voltak, sőt csaknem minden nagyobb városban.

Olaszország aránylag igen hátramaradt e tekintetben az európai többi államok mögött. 1829-ben Toscanában még csak egyetlen ily pénzintézet állott fen-

Az egyházi államokba XVI. Gergely pápa vitte és honosította meg.

Hazánkban is jó talajra talált az üdvös mag. Örömmel tapasztaljuk azok szaporodását. Azonban fájdalom, a közszükséglethez képest, még mindig érezzik azok kevés számát.

A takarékpénztárak eme rövid keletkezési és fejlődési történetéből is láthatni, hogy mily nemes és magasztos föladata van azoknak a társadalomban.

Honnét van tehát, hogy még sem felelnek meg ama várakozásnak, mely hozzájuk van fűtve?

Honnét van az, hogy míg pénzintézeink mondhatni usznak a készpénzben, a kamatláb mégis folyvást magas, kisbirtokosaink és iparosaink pedig a végyonaglásban szenvednek?

Tagadhatatlan, hogy az 1873-ban megrendült bizalom máig sínes helyreállítva, a kereskedelmi világban kedv helyett a legélesebb feszültség és gyanu uralkodik s a keleti kérdés erőicei a forgalomra lidérczyomást gyakorolnak.

A tőkepenzesek kamatoztatják ugyan tőkéiket; de a forgalmon mitsem lendítenek.

A baj oka ott van, mikép a helyett, hogy a tőkék üzletekre, befektetésekre s iparvállalatokra fordítatnának: a takarékpénztárakban helyzetnek el, hol természetesen azt egész kényelemmel kamatoztatják. Takarékpénztáraink e tőkék után 6, 7-7½%-ot adnak, mennyit a betevő tőkepenzesek sehol sem kapnának.

A tőkepenzes világ, e kedvező körülményt siet is felhasználni. Ezt bizonyítja azon körülmény, hogy Magyarország összes takarékpénztáraiban kétszáz tíz millió forintnyi betét van, mely összeg tőkeszegénységünk mellett, a készletek tulnyomó részét teszi ki.

Ahol a takarékpénztárakban ily aránytalanul sok tőke van elhelyezve, ott a nemzetgazdasági viszonyok igen siralmasak lehetnek.

Csak dicséretünk kell nemzetgazdaszainkat, hogy e természetellenes állapotok forrásait naponkint kutatják s orvoslásáról gondoskodnak.

Vajjon hol rejlik ennek oka?
Legközelebbi czikkünkben elmondandjuk.

Megyei élet

— Emlékirat. —

A reformáció eszméjének világgrajvetele az egyetemes emberiség művelődése történetében oly nagy horderejűvé váltott; hogy szinte korszakot alkotott; —

Kül alakja a protestans egyház, melyben nyilatkozott, felszabadítá a lelkeket a középkor bilincseiből; fel a lelkiismeretet, s meghozván a szólás szabadságot, ez megteremté a sajtókat, a művelődés eme nélkülözhetetlen s oly lényeges tényezőit. —

A protestantismusnak aztán a merre csak terjedt nyomában járt a haladás, felvilágosodás, és a tudományok fejlődése.

Igy történt, hogy a minden egyes prot. egyház ez eszméknek lett egy-egy várává; s minden ilyen egyháznak — mint az egyetemes prot. egyháznak is általában, emberiségi szempontból fontos szerepe; missiója volt régen és van ma is. — Ez állítás, mint megdöntenetetlen axioma áll főleg édes magyar hazánkat illetőleg, ugyan is:

Ha a reformáció eszméi elveivel a szabad- elvűség, demokracia nemzeti önállóság, függetlenség mindenütt világszerte elvárlatlan kapcsolatban vannak, ugy még sokkal inkább e hazában, ki magyar ref. vallásunk multját elfogulatlanul tekinti s bírálja, el kell ismernie, hogy a prot. egyház küzdelmei a nemzeti lét önállóság, függetlenség és szabadságérti küzdelmek is valának egyszersmind;

El kell ismernie, hogy a prot. egyház autonomikus-önkormányzati szervezetével bannulatos erővel és bihetetlen szívóssággal állott ellen mindég az idegen hatalom tulkapásai s beolvasztási törekvéseinek. El kell ismernie, hogy az egyházi önkormányzat kerete csak a legközelebbi multban is szinteréül szolgál a hazafiai érzelmek nyilvánításának s hazafias eszmék megvitatásának épen akkor, midőn más- téren még szót emelni sem volt szabad, ki ezeket a multa nézve így tudja, önkéntelenül is be kell vallania, hogy a prot. egyházra, mint melynek ily szép s tettekben gazdag multja van, tekintve hazánk helyzetét, viszonyait, és nemzetünk elszigeteltségét, küldetés vár még a jövőben is; S ez mint eddig negyedfélszáz esztendőn át hű támasza volt a hazának, me- nedéke a nemzeti érületnek, s igen szokszor egyedüli fenntartója, istápjá, dajkája édes nemzet magyar nyelvünknek: ugy még inkább az leend az ezental is. — S hogy az lehessen, óhaj- tandó, kívánatos is. —

Igen is! vallási s nemzetiségi érdekből egyaránt fontos a tiszta magyar faj tös-gyökerezésből szine javából álló prot. egyház- nak gyámoltása, virágztatása. — Tehát az önkormányzatu ref. egyházak fenállását nekünk ugyis mint protestánsoknak, ugy is mint jó- magyar embereknek — óhajtanunk, akarnunk kell még áldozattal is;

Az egyetemes ref. egyház azonban az egyes egyháznak jólléte által áll s esik: Egyetemes jóllét nincs, nem lehet egyeak jólléte nélkül.

Ha most már magunkra, e hajdan fényes, nagyhirű N. Kállói ref. egyházra fordít- juk tekintetünket mint egyesre, elfogódi

kebelünkben a szív, elborul a lélek, midőn látjuk mert látnunk kell, mennyi anyagi bajjal küzd, temploma, tornya romokban hever, midőn látjuk, hogy a létérti, és önfentartási harezot kell vívnia ez egyháznak önnén fiaival, hívével szemben: mert évről-évre csak a nagymérvű kivételékből tartja fenn magát; nem lévén pár ezer frt. alapítványi pénzén kívül, semmi anyagi birtoka jövedelme; És ha ezekhez hozzá gondoljuk, hogy az egyház tagok a hívek egy része szegényedik, a prot; lelkek száma évről évre apad, mert sok már eddik is más felekezetek kapere kérsült; alapítványi pénzünk is esekély összeget képvisel, annak is egy része elkallódott, félelemmel és aggodva nézünk a jövő elébe, hogy vajon képes lesz-e az egyház ezentul magát fenntartani hivatását teljesíteni, vallási nemzetiségi szempontokból? Ki mindezeket így látja, így tudja megdöbben: meg kell döbennie ha vallását, és nemzetét és hazáját szereti; és megdöbben-ven elgondolkozik keresi a mentő szert és támogat egy Ariadne fonal, egy vezető eszme után...

S ime! — a mentőszere önként kínálkozik, az alkalom is éppen jelen van. — A tagosítás, a foganatba vétel határozandó az alkalom, melyhez hasonló még ezen város, s egyház életében nem volt soha, és — nem is lesz soha!..

A mentő szerre nézve az indítvány már meg is tétett egyik lelkes s befolyásos, tekintélyes egyház tag által oly formán, hogy minden földdel bíró egyén egy-egy telek után 200 □ öl földet ajánlja fel egyháza részére, egyházi birtokul.

A ref. egyháztanács által én alól írt biztattn meg, hogy az eszmenek terjesztése, valóstítása végett egy emlékiratot szerkesztek, hogy ez által a hideg, közönyös fásult s az egyház érdekét netalán felgőgni nem akaró tagokat az alapítványi szükséges voltáról meggyőzzem s rábírjam e esekély áldozat megtételére.

Felmelem annál fogva igénytelen szavamamat isten nevében, ez egyház jelene, jövője érdekében, melyet szívenem dorozok, melyek lelkenhez forrvák. — Felhívom, eszedezve kérem ref. h hitfeleimet, szeretet, halgatómat, miként az alkalmat megragadva, tekintsenek öseikre, az egyház tiszteltreméltó fiainak emlékére igazi lelkes és áldozni kész, buzgó fiaira! a Szondy, Deák, Gál, Ráskay és Borsy alapítóira, tekintsenek azon buzgó egyháztagok emlékére, kik 1807—9 ben csak magára a torony építésére s betetőzésére, a kezemnél levő hítelek okmányok szerint több mint huszonöt ezer forintot adakoztak. Ezeket tekintve aztán, hogy méltó utódoik állithassák magukat nyomakba. S hogy a következő emberöltő is példát vehessen róluk: telekarány szerint, egy-egy telek után 200 □ öl földet kegyeskedjenek egyházu javára közegyházi alapul felajánlani!

Ez elv szerint járván, csak Krisztusunk parancsának tennék eleget, ki azt mondaná, hogy „A kinek több adatot, többet is kívánunk attól” és így míg az 1/4- telekkel bíró ad 50 □ ölet, a kinek 6 telke van, az ad 1200 □ ölet az az egész holdat.

Mélyen tisztelt hitfeleim! nekünk, a mi

ref. egyházunknak — mint egy jelesünk mondja — ninesen mesés gazdagságunk, százmilliókra menő vagyonunk, kiterjedt és mesterileg szervezett hierarchiánk; nem vagyunk pazarul dotált államegyház... a mi egyházunknak csak a vallásos szív, az erkölcsi szilárdság, a protestáns és nemzeti hazafiai magyar szellem kezei erejét, lelkét, gazdagságát, alapját, szabadságát, életét, mindenét; — mi magunkra támaszkodhatunk egyedül!

Eszedezve hívom fel ennélfogva e nemes és szent egyház hívkeit, egyék szívökre kezöket, vegyék lelkökre egyházuk ügyét, tekintsenek öseik emlékére, s tegyék meg azt az egy pár barázda föld ajánlatot maguk, maradékaik és unokáik érdekében; nehogy a kedvező alkalom elmulasztásáért megátkozzanak bennünk utódoink meg sirjánkban is; nehogy gyölölettel emellessék azok nevét, kik ez ajánlatot elleneztek, mint emlegetjük városunk megrontóit csak a közelmúltból is; nehogy emléküknön száradjon aszükkelbűlés, egyháziatlanság és vallásatlanság súlyos átka, melyeket le nem moshat semmi vezeklés az örökkévalóságban sem; melyet meg nem bocsát az isten végtelen irgalma sem!

Dixi et salvavi animam meam!

Nagy-Kálló, 1877. jan. 10.

Görömbey Péter

ref. lelkes.

Irodalom és művészet

Uj zene művek. Táborsszky és Parsch zenemű kereskedők kiadásában meg jelent: „Négy magyar suite” válogatott eredeti magyar dallok, népdalok és táncokból, Zongorára át dolgoza: Gobbi Henrik. Az első füzet ára 1 ft. „Kammérez polka” zongorára szerző: Rozenweig Vilmos ára 50 kr. „Futzer Marsch zongorára szerző: Rohrbacher Károly ára 60 kr.

A jelen év kezdetével keletkezett újabb irodalmi vállalatok közül figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek; a „Magyar Hírlap”-ot — szerkesztő Kulifay Ede nemzeti irodalmunk egyik kiváló alakja. E lap változatosan és népies nyelven van szerkesztve e mellett hazánkban a legolcsóbb napilap s mint ilyen igen észszerű és hiányt pótló válat. Második ezélszerű hírlap s irodalmunkban egyedül álló irodalmi válatat a Dr. Dárdai Sándor szerkesztése alatt keletkezett „közgazdasági lapok” megjelenik kentenkt egyszer Szerdán, előfizetési ára egész évre 10 ft. E vállalat kiváló figyelmet érdemel, mivel még ez ideig közgazdasági szaklapunk nem volt ez az első mely felfogva a közgazdaság fontosságát annak nyilvános képviseletére és szakbíralatára vállalkozott.

Beküldött szerkesztőségünkhöz a „Könyvészeti Hírnök” 1-ső száma mely az irodalmi termékek ismertetésére keletkezett. Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

Olyan a nő élete, mint egy virágos kert, tele a legszebb virágokkal, itt-ott néhol bojtorjánál is. Ott díszlik a szerelem piros rózsája; a hűség zöld borostyánja; az önmegtartás rozsmaringja; a lemondás fehér lilioma; s az önteláldozás örökzöldje; de egyszerűs mind néha ott dévajkodik a kalandvágy katángja is; a hitlenség barlangrózja; a hűség nárcisa, s a csaltság csalánja.

A nő nem egyéb. — mondja egy szel-lemdus író — mint az istenség által a földre alá küldött hajnali harmatepep, mely ha rózsaszíromra esik, ragyogó gyémánttá válik; de ha mocsárra esik, maga is iszap lesz és csak termékenyíti a mocsárt.

Es mi viszi a legfőbb szerepet?

A szív, e csalta kis hústömeg, az érzemények sokadalmának e gyűlhelye, mely sokszor még az ész is elhallgattatja. Addig változik, addig alakoszkodik, bohóskodik; míg végre ö maga is átrátozik — porrá.

Ki hinné, mily sokféle a könyv és mosoly! Vannak természetes és mesterséges könyvek és mosolyok; a mesterségekkel leginkább a művelt államokban, amazokkal a művelődés legalsóbb fokán álló népek tüzhelyénél találkozhatni.

Hasonlítunk például össze az ártatlan gyermek mosolyát és a diplomatát, midőn ez

Szabó Endre az ifjabb nemzedék egyik kitűnő lírikusa f. é. márczius 15-től vegyes tartalom heti lapot szándékozik megindítani „Ifjú Magyarországnak” czim alatt. Hosszas ismertetés helyett kivesszünk e nemes, emelkedett hangú fölhívásából egy tételt. Azt mondja ugyan is a fölhívás a többi közt. A magyar nemzetiség ügye jelenleg a szabadság és civilizáció ügye Európában. Megmenteni ezt is azt is, minden veszélytől, ez a mi missiónk. Miénk — uj nemzedéké, mert mi vagyunk a „haza jövője”. Hogy milyen lesz e jövő, sőtét vagy fényes? — az tollunk függ. Hogy el ne maradjunk a nyugoti nemzetek háta mögött, hogy minden téren megtartsuk továbbra is vezérszerepünket itt keleten a többi fajok előtt, kell, hogy a lelkesedést tét kövess; hogy idejekorám, még most egy-sülljünk, tömöröljünk! Hogy forrjunk össze egy organicus egészszé, egy élő, működő testté mindazok, a kik külön tán semmit, együtt véve pedig sokat tehetünk-e haza fölívargása s „újja születésének” érdekében; hogy egy-mást támogassuk és buzdítsuk a törekvések külön-külön terén; hogy kifejezést adjunk gondolataink, véleményünk és meggyőződésünknek, mindazon kérdések, tünemények és eszmék körül, melyek kisebb vagy nagyobb mértékben az emberiség nagy társadalmának szellemét mozgatják, melyek nemzetiségünk és szabadságunk fejlődésére előnyösen vagy hátrányosan hatnak. Az „Ifjú Magyarországnak” e feladatok megoldásának elősegítését tüzi ki ezelőpontjaul, s ebben leli megindulásának magyarázatát. Megindul ez óvi márczius 15-ikén kettős számmal, melynek terjedelme mellékletét „A magyar ifjúság mozgalma a keleti kérdésben” czimú léírás fogja képezni, részle-sen előadva mind azt, a mit az ifjúság a múlt évi novemberből kezdve mai napig tett; — a füstbement fáklýszene, az utcazi tüntetés, országgyűlési interpelláció; — a diszkard és a konstantinápolyi utazás történetét érdekesen rajzolja minden epizódot. Ajánljuk e nemes törekvéssel s a legszebb érzelmek közt megindulandó lapot, a haza jövőjét szívűknön hordó hazafiak és honleányok melegt pártolásába.

A közönség köréből

Egy szó a debreczeni mézeskalásosokhoz.

Konrád János és társai debreczeni mézeskalásosok bepanaszolták, a debreczeni városi főkapitányi hivatalnál a nyiregyházi mézeskalásosokot, hogy hamis, nem valódi és tiszta színmézéből készített úgynevezett „debreczeni mézeskalásot” készítenek s azt mint debreczenit árulják, „debreczeni” főhírtallal. A debreczeni városi főkapitányaság megkereste a napokban Nyiregyháza város főkapitányi hivatalát, s felhívta csak úgy rövid uton, miszerint hatósági területén intézkedjék, hogy a nyiregyházi mézeskalásosok debreczeni felírattal mézeskalásot, haesak azok Debreczenből lett

fejedelme nevében e békepontoszatok aláírja. Oly különbség van e két mosoly közt, mint a falusi kis leány rózsapiros arca és a hervadásnak indult nagyvárosi delnő bései pirosítója közt, vagy mint a mostani urhölgyek és konyhaszolgalók tuniqueja, és Éva anyánk gügefalevél előruhája közt.

De mindamelllett is, a könyv és mosoly egyaránt az ég ajándéka.

Könyv és mosoly kisíri lépteinket az élet rögös utain. Ki tudja? midőn sirunk, nem a szunyadó örömet költjük-e fel álmalból?

A fiatal szerelmes (mert vannak vén szerelmesek is) letérdel imádottja lábaihoz s ott sir, ott zokog.

Miért?

Hogy imádottja szerelmet, boldogságot mosolyogjon rá.

A hízélgő mosolyog, nevet. Miért? Hogy azt, kinek szemébe mosolyog, megcsalja, s hogy mosolyával a megcsalattot szemébe könyvet gyűjtsön.

De hogy hosszadalmas ne legyen, elmondom; mikor illik nevetni, mosolyogni, sirni és könyezni?

Nem az öröklött javakban, hanem azok ezélszerű felhasználásában alapszik az emberi lét boldogsága; és így nem az nevet és sir

Könyv és mosoly.

(Humorisztikus értekezés.)

IV.

Változásnak van alá vetve az életben minden; de senki és semmi sem oly szembe-szökőleg, mint a nőnem.

Ismét a nőknél vagyok. De hát tehetek-e én arról, hogy mindig csak róluk beszéltek, mindig csak velük foglalkozom. Ők az élet mozgalmái. Lehet-e tehát őket, a mosoly és könyöröl elmékedvén, feladni?

Nem.

Lássuk tehát: minő változásnak vannak alárendelve a nők? A gyermek leányból nagy leány, viruló szép hajadon. — a nagy leányból, a hajadonból férjes nő, szerető feleség és gondos anya. — az anyából nagy mama, nagy néne sat. lesz. Csoda-e tehát, hogy a nő, aki ily nagy változásnak van alá vetve, a mindennapi életben is annyira szereti a változatoságot, s nem egyszer szeret többet egynél?

megrendeléstüket nem igazolják, ne árulhassanak.

A nyíregyházi városi főkapitányság közölte eme minden törvényes formát és színt nélkülöző fermánt az illető mézeskalásosokkal, velünk alólírottakkal s felszólított bennünket, hogy hasonló panaszra ne szolgáltatassunk jövőre alkalmat.

Ennyi a ténvalladék.

Nekünk alig volna szavunk e dologhoz, ha tudnánk, hogy a debreczeni mézeskalásos uraknak privilégiumok volna a kérdéses mézeskalás készítésére és árulhatására. De miután tudjuk, hogy ilyesmi kezünk közt nincs, és nem is lehet; ezen eljárásuk által pedig egyenesen a törvény által szabaddá tett iparra akarnak, törvénytelenül, az illetékes hatóságok melleszével, nyomást gyakorolni: kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy debreczeni iparos társaink nem csak helytelenül, hanem méltánytalanul és emberietlenül jártak el irányukban.

Hogy mi nyíregyházi mézeskalásosok a debreczeni mézeskalással jó „gescheiteket“ csinálunk mindenféle, az nem Konrád János és társai érdemei, hanem a miénk. Azt pedig igen jól tudják tisztelt ipartársaink, „a munkás méltó a maga bééré.“ Megesik bíz az, hogy egyik gyárnak, nem lehetne oly ipartermelvényt előállítani, mint a másiknak. Miért nem perlik be a szegedi szappanosok a debreczeni, pesti, nyíregyházi s több nagyobb városi szappanosokat, a kik széltere gyártják a szegedi készitést szappant?

Sajátjóság fogalmuk van Konrád János urak és társainak a szabad iparról.

Mi részünkről tudni fogjuk, miként járunk el jövőre az oly igen feltett híres „debreczeni mézeskalás“ készítése és árulása körül; de ily önkényes, törvényellenes s az ipartörvényt lábbal tapodó hatalmaskodás előtt nem hajlunk meg egykönnyen.

Nyíregyháza, 1877. január 31.

Stoller Ferenc m. k. Gabona József m. k.
Hock Sámuel m. k. Nagy Lajos m. k.
mézeskalásosok.

MI ÚJSÁG ÍTHON.

Az anyagi gondok lévén a szellemi erő és munka képesség megülő betűi, nehogy a lapot illető anyagi gondok bénító hatással legyenek szellemi foglalkozásunkra, de meg azon okból is: hogy a lap fenállása — s a nyomtatandó példányok mennyisége iránt is tájékozhatassunk magunkat, — tisztelettel kérjük a mélyen tisztelt közönséget: sziveskedjenek az előfizetési díjokat mielőbb beküldeni kiadói-vatalunkhoz. — Alkalmat veszünk magunknak egyuttal felhívni barátainkat és ösmerőseinket, sziveskedjenek bennünket, e nehéz, de ugy megvénk mint városunk közügyeinek érdekében szükeges vállalatunk-

ban, az anyagi téren pedig becses dolgozataikkal, támogatni, hogy nehéz feladatunknak ugy felelhessünk meg: miszerint lapunk nélkülözhetetlen kellékké válják minden polgár házában. Teljes tisztelettel a „Nyíregyháza“ szerkesztősege és kiadó hivatala.

Lapunkat, a néptanító urak számára fél áron adjuk, a mit is ezenmel, ismételve becses figyelemükbe ajánlunk.

(m) **Kmethy István** Nyíregyháza város levéltárnoka, a városi képviselőház leendő terjesztés végett, a napokban egy terjedelmes javaslati munkát nyújtott be a tanáshoz, a városi levéltár gyökeres rendezése tárgyában. Elmondja javaslatában, hogy miután a város még jelenleg sínes azon kedvező helyzetben, hogy a rendezést ugy eszközölje, miszerint a levéltár több évtizedeken át egy helyben maradván, szükségese tehát oly módokat kell gondoskodni melyek azért a rendezést teljesen s a mennyire a változás alá eső társadalmi és természeti rend megengedi, állandóan biztosítsák. E célból imomán tartályok helyett, — melyeknek költözökodési szétbontogatása, sok időbe, pénzbe kerül s a ruha is mindannyiszor megzavaratik, a zárt kisserű egy ajtaju szekrényeket ajánlja, nem csak azért, mert egy a különben is gyenge gyártásu papírok teljesen megóvatnak, nem csak, mert a költözökodés és ellenőrzés könnyűvé válik, hanem azért is, mert maga a rendezési, átnézési, fölkeresési kat. művelet és igen meglennének könnyűvé; amennyiben az egyes szekrények ajtajára, a legszebb rendben lehetne fölírni azok tartalmát, t. i. melyik szekrényben minő természeti iratok, mely évtől és számtól, meddig vannak elhelyezve? különben is, — mondja javaslatában a levéltárnok, — az egyöntetűség és következtetés rendszeresség nem csak becsét emeli a levéltárnak, de sőt a késő nemzedék, csak elismeréssel szólna rólnak, izzó-sükről, szakismeretükről és ügyeszetükről. Volt alkalmuk olvasni a javaslatot; tehát határozottan kijelenthetjük, hogy annak minden során a szakavatottság, a jártasság szép ízlésre mutató érzék, nemes önbizalom és a legjobb akarat ömlik el. — Segítséget e nagy munkálathoz a levéltárnok csak egy ügyes napidjás felvételét kéri s igéri, hogy a levéltárt oly rendbe hozza, miként a levéltári vezér fő könyv után, bár mely idegen s a levéltárban teljesen járatlan egyén is képes lesz feltalálni bármely egy darabot. Üdvözljük a tisztelt levéltárnok urat e bevallott nemes törekvésért. Mi is azt mondjuk mit a „Szabó“ mondott egy évvel ezelőtt, hogy a legszebb emlékoszlopát emeli fel magának e kezdettől fogva mindig rendetlen állapotban lévő levéltár rendezőatala által. Erős kitaratást kívánunk a Herkulesi munkához. A benyújtott javaslatra pedig felhívjuk a tisztelt képviselő urat figyelemre.

(f) **A pelgari olvasó** egylet mult hó 17-én

mindig jól, aki nagyon nagyon nevet és sir, hanem az, aki helyén és idején sir és nevet.

A reményt, ugy hiszem, mindnyájan ismerjük, akik e földgömbön élünk, mozognak, sirunk és nevetünk. Jó barátunk ez, aki nemes, csak a derűs, hanem a borús napokban is ellátogat hozzánk; aki nemesak könyvet fakaszt lelkünkben, hanem szelid derűjével föl is szártja azt.

Ugy van.

Mosolygunk, ha reményünk teljesül, és könyezünk, ha meghiúsul az.

Ez okoskodás fonalán himbálózva, magam is kivánsi vagyok, ha vajon mosolyognak-e értekezésemből várt s beteljesült reményük, vagy könyeznek annak meghiúsulta fölött.

No de ez sem újság.

Aki esalódik, bánkódik. A bánat pedig és a köny épen oly atyafiak, mint a Tisza kormány és a meghunyászkodás; a budapesti magyar ifjúság magatartása és az igaz hazafiság; Jókai Mór és a bepízskolt szobor.

Igen! mosolygunk és könyezünk! ez végzetünk.

Mosolygunk saját boldogságunk érzetében; mosolygunk mások balgasága fölött.

Sirunk saját boldogságunkban; s nevetünk embertársaink eleste fölött.

Nevetjük a sánta táncmestert, a potrohos

kengyelfutót, a kijátszott agyszerelemet, az ügyetlen szépeltót.

De kérdés: vajon helyén és helyesen nevetünk és sirunk-e?

A nagyvilági divathölgy kacagva dobja el magát az alapos és életbe vágó hasznos ismereteket és szivnemesítő példákat tartalmazó könyveket, melyekből erkölcset s annak megvédésére fegyvereket szerezhetne magának; de később sirva veszi kezébe és könyvek közt olvassa, de már későn — azokat.

Helyén nevetett és sirt-e eme hölgy?

Ugyebár nem?

Egy másik delnő mosolygva nyújtja hófehér kacsóját az előtte könyezve térdelő dandynak s megozítja vele érzeményeit, béke-kineseit, sőt többet, — mindenét! Alig mulik el pár hét, a mosolygó nő arcot könyök áztatják, s a dandy könyező arcára mosolyoszárvány borul, egy más behalóztott hiszékeny delnő kebelén s kineveti az első hiszékeny leányt.

Jól nevetett-e és sirt-e ama leány?

Nem!

Sirni és nevetni emberi dolog; de helyén nevetni és sirni: több, mint emberi.

Tekintsük magunkat s nézzük, mit nevetünk?

Órlunk, nevetünk, táncolunk, vígunk;

saját könyvtára javára táncmulatságot rendezett, mely fényesen sikerült. Ez alkalommal díszettel kell megemlékeznünk az ott jelen volt hölgyközöru által tanusított egyszerűségéről, alig volt egy pár uszály, az is áldoztatja lett a vigmulatságnak. Bizony ideje is már egyszer a dívat majmolást abba hagyni, mert valamint a magyar férfi az egyszerű nemzeti viselet, ugy a nő a nemes egyszerűség emeli magasra egy eszes férfi szeméi előtt. E táncvigalom a kedélyességben pártalan volt és reggeli 6 óráig tartott. A tiszta jóvedelemről mint hogy nem vagyunk ez ideig sem értesítve — nem szólhatunk.

(m) **Hangverseny.** Báró Vay Lénárd f. év jan. 25-én hangversenyt rendezett városunkban a következő műsorral: 1. szakasz: 1. Fantasia „Lucia di Lamermoor... Beriot“ előadja a hangversenyző. 2. Szavallat „A repkény“... Tompa. szavallja: Onody Géza ur. 3. „Polonaise“ (A s dur) zongorán Chopin, előadja: Pap Dező ur. 4. „Magyar népdalok“ Benozí Gyula zenetársulatával, előadja a hangversenyző. 2. Szakasz: 1. Fantasia „Faust“ fölött zongorára... „Gunod.“ négy kézre előadják: Lonyay Ilonka é Vay Róza urlhölgyek. 2. Legenda... Wienawski, előadja a hangversenyző. 3. Enek „Magyar népdalok“ énekli: Mikecz János ur. 4. „Magyar népdalok“ Benozí Gyula zenetársulatával előadja a hangversenyző. Báró Vay Lénárd ur ez estén oly élvezetbe részesítette a nagyrészt vidékiekből állott szép számú közönséget, a milyet csak nagy ritkán élvezhetünk. A közreműködők mikévdellők levén azokról bírálatot mondanunk nem kellene, mint hogy azonban egytől-egyig kitünő sikerrel oldották meg feladatukat, kénytelenek vagyunk, kifejezést adni elismerésünknak, a hangversenyző urról pedig csak annyit mondunk: hogy jätéka, oly szíves szölli — a mellett hogy művészi — hogy az ember lelke sir és örül ugyan egy pillanatba a mint azt a művészi kezek által elő varázolt hangok érintik. A hangverseny befejezése után kedélyes táncmulatság volt. Ez este sokáig kedvesen fogunk vissza emlékezni.

* **Róvar Miklos** berezeli lakosnak jelen számunkban olvasható hirdetésére felhívjuk gazda közönségünk figyelmét.

(K. V.) A mint bennünket Kis-Várdáról értesítettek, ott legközelebb egy alakuló félben lévő humanus egylet oszlatott fel. — még pedig egészen önkénytelen az egyleti tagok közbejötté nélkül; mivel az egylet egy része a levelezéseket és jegyző könyveket és könyveléseket magyar, más részt pedig, névszerint Grósz Bernát, Veinberger Ignác urak s hozzá tartozók — héber nyelven követelték vezettetni. A beküldött kizárati nagy terjedelme miatt — de meg azért sem közölhetjük, mert a t. be küldő urat nincs szerencsénk ismeri, becses nevét pedig elfelejtette alá pingálni közlemények. Jelenleg közöljük ezen esetet minden további megjegyzés nélkül, ha azonban szives leand a tisztelt be küldő ur becses nevét velünk tudatni, — e vagában furesa estéről mi is elfogjuk mondani nézeteinket, addig pedig míg ez meg nem történik, esupán fentartással közöljük a vett tudósítást.

holott inkább sirnunk kellene, az idők és emberek rosszasága, az államférfiak tehetetlensége, és a tehetetlen államférfiak telhetetlensége miatt.

De ha már emberi végzetünk és rendeltetésünk a sirás és nevetés; adja isten, hogy csak akkor sirjunk, midőn édes hazánk és nemzetünk iránt tartozó kegyeltes tetkekben kifáradva, saját tehetetlenségünk fölött kell sirnunk, s ugy éjjünk, hogy ha meghalunk, legyen oka az ivadéknak könyezni sirhalunk felett.

Ne feledjük, hogy a hazá élete oly ütkör, melyben minden egyes honfi saját arcát látja meg. Azon legyünk, hogy eme tükör sohase mutasson siró arcot. Ne sirjon e hazában senki! ne az iró, ne a művész, ne az iparos, ne a földműves, ne az árva, ne a koldus.

En pedig azzal az óhajjal teszem le töl-lamat, hogyha értekezésem ellentétesnek látszó két czüme egyikének megfelel. — bár nevetésesnek lenni nem valami irgylendő állapot, kérem szép olvasónőmet, hogy inkább mosolygjanak fölöttem, mint sirjanak, ha egyébrt nem. legalább azért, hogy mosolygva még szebbek legyenek; és engem boldogítani fog a tudat, hogy anygali szépségük emeléséhez én is járultam. (Vége.)

Messze/átó.

(X) Egy veszett eb a mult napokban az ugy nevezett „Orosi szőlők”-ben rutul össze marta egy serdülő fiatal ember karját, nem esz-dalkoznánk ha az ily esetek mindennapiakká válnának állunk, sehol, talán az egész föld ke-
reken, annyi kőbor ebet nem lehet látni, mint Nyiregyházán, ideje volna ha a városi rendfő-
ség kiterjesztené becses figyelmét ezen körülményre is.

Mindenféle a hazából és a Nagyvilágból.

— **Sertés üzlet** A I. magyar budapesti sertés hizlaló és kölesön-előlegező részvény-társaság jelentése. A debreczeni és gyulai vásárokról több mint 6000 darab sertést hoztak ide, a hozatal többi része megoszlik: meglehetősen minőségű szerb, oláh faj és könnyű fajok (90—100 kgr.) között. Az árak a menyiben Oderberg felé a kivétel lehetetlen volt, könnyű áruknál 3—4 kr. nehéznél 2 krral kgr. szerint hanyatlottak. Jegyzet árak magyar válogatott faj 56 1/2—58 kr. vidéki 52—55 kr., szerb 50—57 kr. tuskák 46—50 kr. oláh 50—54 kr. kilóként tiszta súlylyal. Tengeri áru: régi kész áru 7 frt. új 6 frt 10 kr. — 6 frt 15 kr. készpénzben. A sertések létszáma január 19-én: vissza maradt 53.920 darab. Felhajtató: alföld-ről 4640, hízó 6370, Erdélyből 1530, Szerbiából 3030, Németországból 1110, az éseaki vas-pályán érkezett 230 drb. összesen 16910 drb. Elhajtató: felvidékre 370, Bécsbe (Bécsből 890) 3160, Prágába 600, Bodenbachba 2300, Majna-Frankfurtha 550, budapesti fogyasztás 2320, összesen 7400 drb. Megmaradt 61.430, közöttük 32.000 sovány sertés. A részvényállásokon 13.140 drb fekszik.

— **Bereettyo-Ujfaluban** egy életunt nyomdász úgy akarta kivégezni magát, hogy vett egy locsoló esővet, megtöltötte puskaporral s bele vert három golyót. Ekkor kapta magát, oda állt egy gyertya elé és a locsoló golyóval végét neki tartotta a gyertyának, másikat pedig szívénék. Persze a puskapor az a természete, hogy ha tűz éri — lobbán. Megle-
xén az ok az ellobbanásra, a por csakugyan explodált, hanem arra tört magának utat, merre kevesebb ellenállása talált, t. i. a gyertya jelé. — Azóta fogva tartják.

— **A Konstantinápolyból** hazaérkező küldöttség fogadtatása. Mintán az egyetemi 6 as bizottság a Konstantinápolyból hazatérő küldöttség ünnepélyes fogadtatásától az egyetemi tanács határozata által tiltatott, ez ünnepélyes fogadtatás rendezését egy a fővárosi polgárság köréből alakult bizottság vette kezébe.

— **A további lépések** megtételére Kozma Elek elnöke alatt egy öt tagú bizottság küldetett ki — **A budapesti ipar** és kereskedelmi kamara iparosítálya jan. 28-án tartott ülésén tárgyalás alá vette az italnézési jogra vonatkozó miniszteri rendeletet, s egyhangulag sajnálatának adott kifejezést a fölött, hogy a kormány e rendelet közzététele előtt az érdekelteket képviselő szaktestületeket meg nem hallgatta. A miniszteriumhoz ez ügyben az iparkamara részéről is indokolt fenterjesztés fog intézteni.

— **Szatmármegeyben** ugyancsak kezd lábra kapni az öngyilkosság, s úgy látszik az emberek a levegővel együtt szívják be e mérges betegséget. Mint a „Szatmárn. K.” írja: „Folyó hó 23-án Er-Körtvélyes községben O. Papp Sándor, Irinyben (Szabolesm.) pedig Folyó hó 16-án Barabás András, jómódú gazdák felakasztották magukat.”

— **Bauszern Guidó**, országgyűlési képviselő „Der neue Ausgleich, wie er sein soll”

ezimen egy füzetkét írt, melyben, mint már a ezim is mutatja, az új kiegyezés miként leendő megkötését tárgyalja — német nyelven. Ma-holnap még megérjük, hogy fognak akadni egyének, kik muszka nyelven adják ki hazánkban műveiket; legalább azt kell következtetnünk azon eljárásból, hogy egy magyar országgyűlési képviselő, Bauszern Guidó, ily példával jár elől, akkor, midőn éppen neki volna hivatala hazánkban a mindinkább lábra-kapó germanizálást ellenulyozni.

— **Van Kossuthnak** egy öreg olasz szolgálója, a ki teljesen osztja Kossuth buját, örömet. A beszédből, a beszélgetésekből mit sem értett, de még is örömteljesen meg volt hatva a jelenet ünnepléssége, meleg kedvességére által, melyet félig sejtett, félig érzett. Az által fejezte ki örömét, rokonszenvét, hogy udvarias buzgósággal osztogatott virágokat gazdája földjeinek.

V e g y e s .

— **Magyar mulatság** Amerikában. A newyorki magyar egyesület műkedvelő tagjai jan. hó 4-én előadták a „Bettyár kendője” című népszínművet, a jelen volt hírlapírók és amerikai uracok nagy tetszéssel fogadták az előadást, mely után a Rákóczy indulóval megnyitották a bál, és más szobában a poharozás, hol több felkötésről történt a magyar nemzetre, többi közt Fretwell ur mint az angol lapok levelezője annyira neki tüzesedett, hogy szónoklatát így fejezte be: „angol a nyelvem, magyar a szívem.” Esteli után a Kossuth induló kezdte meg újra a bált, volt tunc világos viradtig, esárdással kezdődött és esárdással végződött a mulatság.

— **Vas uti érkezés** Angliában. Egy magasabb rangu magyar vasuti tisztviselő, ki rövid idő előtt utazta be Angzshont, beszéli, hogy az angol vasutak legutóbbi éterme mily kitértő kényelem s eleganciával van berendezve. Többek közt Nomanton állomást emeli ki, melynek étermében az ebéd 3 Schilling s 6 p-ba kerül. Az egész terem vastag szőnyeggel van bevonva s hogy az elindulásnak békéltetés avagy haranggal jelzése is kikérülthessék, a vonat elindulása előtt 5 perczel az elinduló vonat egy villany tálcán (elektrische Scheibe) jelezteik. Borzasztó ellentétben álnak ezen angol ebédek gazdasága s példátlan tisztaságával vasutaink szegényes és többnyire kétes tisztasággal rendezett társas ebédeivel.

— **A jövő vizözön**. Falb Rudolf tudós német tanár közelebb felolvasást tartott Berlinben arról, hogy a nap és a hold mily befolyást gyakorolnak a földrengésekre és az időjárásra. A földközél, mely minden évben továbbra esik, a 6393-ik esztendőben már nem január 1-jére hanem márczus 21-ére fog esni, vagyis akkor lesz a leghidegebb. — A 19,896 ik évben már szeptember 23-ára esik a tél közepe. Ez borzasztó sok esapadékot fog adni, úgy hogy anno 6400-ban május 1-én lésczen újra a bünösöknek eltörése a föld színéről, mint vala ez időszámításunk előtt 400 évvel az ur haragjából.

— **Hamar elintézt** megkérés. Egy ifjú állított be egy gazdag leány atyjánál: „Uram, — mondá — „bírom kedves leánya igéretét, kérem beleegyezését kölesön hajlamamhoz.” — „Fiatal barátom, — szakítá félbe az apa. — „leányomnak valóban ördögnek kell lennie. Ön már a negyedik ma délelőtt, a kit ez ügyben ide nyakamra küld.

A többi háromnak, megadtam beleegyezésemet, isteu neki, öntől sem tagadom meg. Fogadja ön is áldasomat.” — A kérő furesa arcot vágott az atyai áldáshoz, és nagy léptekkel indult tova, még csak hátra se mervén tekinteni.

MIKECZ JÓZSEF

felelős szerkesztő és kiadó.

Nyiltér.*)

K é k 1877 jan. 28

Tisztelt szerkesztő ur!

Becsés lapja f. évi 3-ik számában A. J. aláírással ellátva egy közlemény jelent meg melyben felhívás intézték Nyireháza város t. főkapitányához az iránt, hogy hajlandó é a tiltott kártya játékosok és játék helyeket szigoruan ellenőrizni és hajlandó é ama bizonyos vizsgálatot melyben én kihalgatandó lennék befejezni.

Mintthogy ezen felhívásban, ha bár nem nemis, de lakhelyem meg van nevezve irigyeim s rágalmozóm a hazárd kártya játékot is személyemben akarják feltalálni.

Tisztelettel kérem azért a t. szerkesztőset arra nézve sziveskedjék becsés lapjában nyilvánosan kijelenteni, ha valjon a felhívó ur a tiltott hazárd kártyajáték üzőnek engemet említett é meg vagy más valakit? Atalában pedig é tiltott hazárd kártyajáték üzőkre vonatkozó része az említett cikknek rám vonatkozik é vagy nem?*)

Elvárva a t. szerkesztőség ösmert részrehajlatlanságától, hogy jelen soraimnak becsés lapjában helyt ad s arra az igazságos kívánt választ megadandja, maradtam öszinte tisztelettel:

Szombathy Gyula.

Tekintetes Tulács István ügyvéd urnak

Rakamazon.

Kedves barátom István!

E mai napig, az általad igenjöl ismert ügyben, 12. mond tizenkét levelet intéztem hozzád s te egyre sem válaszoltál, azért kénytelen vagyok hozzád egyszer és utóljára-e téren intézni egy nyílt felszólítást, akarsz é levelemre válaszolni? Igen vagy nem? — E sorok megjelenésétől számított 8 napig elvárak válaszod után, azonban tovább egy perczig sem.

Göcény 1877 jan. 26-án,

A.

*) A nevezett időben lapunkban megjelent felhívásban említett s hamis kártya játékkal fosztogatókat illető vonatkozások semmi részben sem tartozik a fenti kérdést hozzáuk intéző urra s ezemel kijelentjük, hogy az egész közleményben csupán azon egy tétel vonatkozik reá, mely a városi főkapitány urat a G. J. féle vizsgálat befejezésére hívja fel, — az is csak annyiban a menyiben é ezen ügyben kihalgatandó lévén azon kifogás folytán húzódtól és halasztódott maig, hogy ő felnem található. A hamis kártya játékosok s hazárd kártya barlangokra vonatkozó része a felhívásnak egészen más személyeket illetnek. Eunyit jónak látnunk az ügy tisztázása s az igazság érdekében kijelenteni.

S z e r k .

*) E rovat alatt közlötteként nem vállal felelősséget a Szerk.

H i r d e t é s e k .

Hirdetés.

300 drb lábón álló akácza — vastagságra a vágatni szokott „Varga” fához hasonló — több ócska épületfák és 1000 drb jómódú eszerép zsindey, igen jutányos áron eladó. A feltételek iránt felvilágosítást ad a „Nyiregyháza” szerkesztősége.

4 2 — 3

Hirdetés.

70 szekér jó minőségű gyp széna akar egészben, akar pedig 61 számra, jutányos áron eladó.

A venni szándékdzők megtekinthe-

tik s arra nézve tudomást szerezhetnek:

Kövér Miklos tulajdonosnál Berezel községben (Szabolesmegey).

Bővebb felvilágosítás szerezhető a „Nyiregyháza” szerkesztőségében.

5 1 — 1